I CSK 673/23

POSTANOWIENIE

25 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 25 lipca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Banku w W. spółki akcyjnej w W.
przeciwko C. spółce akcyjnej w T.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku w W. spółki akcyjnej
w Warszawie
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 26 września 2022 r., VII AGa 2238/18,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od powoda Banku w W. spółki akcyjnej w W. na rzecz pozwanego C. spółki akcyjnej w T. kwotę 11 267 (jedenaście tysięcy dwieście sześćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi odpisu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.**

Określone w art. 398^4 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398^4 § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398^9 § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26 września 2022 r., sygn. akt VII AGa 2238/18, pełnomocnik powoda Banku Spółki Akcyjnej w W. oparł wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłance z art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano, iż obowiązek zawarcia w skardze kasacyjnej uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nawiązuje do instytucji przesądu, uregulowanej w art. 398^9 k.p.c. i stanowi jej dopełnienie. Jest to zatem obowiązek nałożony na skarżącego, polegający na wykazaniu argumentów przemawiających za tym, aby skarga kasacyjna została przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Niezbędne jest, zatem, przedstawienie odpowiedniego wywodu jurydycznego, argumentów świadczących o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany

od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, IC BSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W rachubę wchodzi więc nie tylko określona staranność i nakład pracy w zredagowaniu zagadnienia, ale przede wszystkim o jurydyczne przedstawienie analizy stanu prawnego, orzecznictwa i wynikającego z tego problemu prawnego o takiej wadze, który może być uznany za istotne zagadnienie prawne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2007 r., II PK 159/07, niepubl.). Podstawowym, bowiem, celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Należy też wskazać, że zaprezentowana kwestia powinna spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. - zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, niepubl. oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12, niepubl.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, niepubl. oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12, niepubl.). Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym stosowania prawa. W celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c. nie wystarczy samo sformułowanie pytania do Sądu Najwyższego. Konieczne jest również zaproponowanie możliwych (odmiennych)

odpowiedzi na postawione pytanie. Ograniczenia się do sformułowania pytania, wymagającego zdaniem skarżącego udzielenia odpowiedzi, nie wypełnia dyspozycji wskazanego przepisu. (zob. m.in. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2011 r., II PK 183/11, niepubl., z 20 grudnia 2011 r., II PK 207/11, niepubl., z 9 stycznia 2017 r., II CSK 423/16, niepubl. i z 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, niepubl.).

Powód, konkretyzując przesłankę z art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c., wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne na tle art. 84 § 1 k.c. w zw. z art. 88 § 1 k.c., które sformułował następująco: Czy w przypadku, gdy umowa została zawarta w formie ustnej i następnie potwierdzona na piśmie, a jedna ze stron uchyliła się skutecznie od błędu dotyczącego pisemnego potwierdzenia umowy, sposób wykonywania umowy w okresie pomiędzy podpisaniem pisemnego potwierdzenia a uchyleniem się od jego skutków należy oceniać według treści ustnej umowy, czy też według treści pisemnego potwierdzenia? Ponadto, powód wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne na tle art. 65 § 1 k.c. oraz art. 65^1 k.c., które zostało ujęte w dwóch pytaniach: (1) Czy przepisy o wykładni oświadczeń woli należy odpowiednio stosować do wszystkich oświadczeń niebędących oświadczeniami woli, czy też można je stosować odpowiednio jedynie do oświadczeń wprost przewidzianych w przepisach prawa materialnego? oraz (2) Czy dokonując wykładni oświadczeń innych niż oświadczenia woli należy uwzględniać okoliczności, które miały miejsce po złożeniu takiego oświadczenia?

Odnosząc się do tak sformułowanych przez skarżącego pytań należy uznać, że skarżący nie sprostał obowiązkowi wykazania, iż w sprawie wystąpiło istotne zagadnienie prawne w sposób zgodny z konsekwentną i utrwaloną wykładnią przepisu art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c. W świetle ugruntowanego orzecznictwa skuteczność powołania się na tę przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zależna jest nie tylko od wyartykułowania przez stronę skarżącą zagadnienia prawnego, ale również niezbędne jest wywiedzenie w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumentów jurydycznych wskazujących na występowanie rozbieżności interpretacyjnych przy rozstrzyganiu przedstawionego zagadnienia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja

2018 r., I CSK 798/17, niepubl., z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, niepubl. oraz z 8 kwietnia 2018 r., V CSK 577/17, niepubl.). Przedstawione w skardze kasacyjnej „zagadnienia prawne” w istocie prezentują jedynie pogląd prawny skarżącego na sprawę. Mimo że jest on uzasadniony w dość szerokiej formule, pozostaje oderwany od orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz wypowiedzi doktryny w materii objętej tymi zagadnieniami. Skarżący nie przywołał poglądów doktryny ani orzecznictwa, które potwierdzałyby tezę, że omawiane zagadnienia są istotne i pomimo swej doniosłości nie doczekały się wypowiedzi lub doczekały się wypowiedzi niewyczerpujących zakresu postawionych zagadnienień. Innymi słowy, skarżący ograniczył się do wyartykułowania problemu prawnego bez jednoczesnego osadzenia ferowanych twierdzeń na kanwie argumentacji jurydycznej i ich skonfrontowania z ewentualnymi argumentami przemawiającymi na rzecz stanowiska przeciwnego. Przedstawił więc jedynie własne stanowisko prawne, nie popierając go odpowiednią argumentacją jurydyczną, określając je jako istotne zagadnienie prawne. Ujęcie zagadnień prawnych wskazuje też na odniesienie ich do okoliczności konkretnej sprawy i dążenie do uzyskania tą drogą poglądu, służącego jej rozstrzygnięciu, a nie istnienie i potrzebę rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy ogólnego problemu związanego z wykładnią prawa. Skarżący nie wykazuje zatem, że w sprawie ujawniły się zagadnienia wykładnicze o problemowym lub precedensowym charakterze, wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego, których wyjaśnienie przyczyni się też do rozwoju jurysprudencji. Skarżący *de facto* zarzuca Sądowi Apelacyjnemu błędną ocenę prawną dochodzonego żądania, kwestionując prawidłowość zastosowania przez ten Sąd przepisów prawa materialnego w okolicznościach sprawy.

W odniesieniu do drugiej grupy zagadnień prawnych – na tle art. 65 § 1 k.c. oraz art. 65^1 k.c. – należy też zauważyć, że drugi z tych przepisów, stanowiący, iż przepisy o oświadczeniach woli stosuje się odpowiednio do innych oświadczeń, nie miał zastosowania w ustalonym stanie faktycznym, gdyż został on dodany i wszedł w życie 8 września 2016 r. (na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2015 r., poz. 1311), zaś stan faktyczny niniejszej sprawy jest związany z pismem z 6 lutego 2009 r., zatem sporządzonym przed

wejściem w życie art. 65^1 k.c. W stanach faktycznych przed wejściem w życie art. 65^1 k.c. przepis art. 65 k.c. może być ewentualnie stosowany do innych oświadczeń niż oświadczenia woli w drodze analogii, jak przyjęto w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Przed wejściem w życie art. 65^1 k.c. w orzecznictwie wskazywano, że nie jest możliwe przyjęcie jednolitego stanowiska precyzującego zakres wymagań, których zachowanie będzie wyznacznikiem skuteczności takiego oświadczenia, jako że oświadczenia wiedzy mogą wykazywać różny stopień podobieństwa do oświadczeń woli, co powoduje, że zakres dopuszczalnej analogii stosowania przepisów nie musi być jednolity (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 listopada 2010 r., I CSK 75/10, niepubl., oraz z 6 maja 2009 r., II CSK 684/08, niepubl.). Zakres odpowiedniego stosowania przepisów o oświadczeniach woli musi być jednak oceniany *in casu*, biorąc pod uwagę różnorodność sytuacji, przede wszystkim stopień zbliżenia danego oświadczenia do oświadczenia woli. (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lutego 2019 r., IV CSK 8/18, niepubl.).

Wskazać należy, że w sprawie nie zachodzi też nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398^{13} § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398^9 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1^1, 3-4, art. 391 § 1 i art. 398^{21} k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm., obecnie tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 1964).

[SOP]

[ał]